

SPRÁVA PRE MÉDIÁ

Halloween, Sviatok všetkých svätých, Dušičky: Ako to bolo u nás pôvodne?

Kulturoológ Lukáš Šutor:

Pamiatka zosnulých sa u predkresťanských Slovanov konala niekoľkokrát ročne

▪ KOŠICE 30. OKTÓBRA 2019

Halloween, Sviatok všetkých svätých, Dušičky – takto za sebou nasledujú v kalendári sviatky, počas ktorých si pripomíname zosnulých. Ako to však bolo u nás pôvodne? Presne naopak.

„*Pamiatka zosnulých sa u predkresťanských Slovanov konala niekoľkokrát ročne,*“ uvádza kulturoológ **PhDr. Lukáš Šutor, PhD.**, ktorý pôsobí na Katedre slovakistiky, slovanských filológií a komunikácie Filozofickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, a dodáva, že prvýkrát to bolo štyridsať dní od pohrebu, druhýkrát na výročie smrti. „*Spoločne sa pripomínala pamiatka všetkých zosnulých ešte na jar a v zime.*“

Podoby uctievania by nás dnes možno prekvapili.

„*Podľa všetkého prebiehali podobne ako pohrebné rituály – na hrobch sa hodovalo, pilo a tancovalo s maskami, pričom sa inscenovala symbolická bitka so zlými duchmi,*“ približuje Lukáš Šutor. Zdôrazňuje, že starostlivosť o predkov bola v tradícii všetkých Indoeurópanov zakorenená tak hlboko, že sa s ňou muselo počítať aj v ďalších kultúrnych dejinných fázach.

„*Z jej tradície vznikol pod vplyvom kresťanstva v 10. storočí jediný sviatok, dnes známy ako Dušičky, ktorý bol – už ako kresťanský – presunutý na jeseň (2. novembra). Z ľudovej kultúry sa z predkresťanského obdobia zachovala predstava, že sa v tento čas prekrýva svet živých a mŕtvych a zosnulí sú k nám bližšie.*“

Na Slovensku Dušičky úzko súvisia so Sviatkom všetkých svätých.

„*Spája ich privátny priebeh rodinných obradov, historicky však už ide o kresťanský sviatok. Vznikol v 4. storočí vo východnej kresťanskej cirkvi, bol zasvätený sviatcom bez vlastného miesta v cirkevnom kalendári. Na 1. november ho definitívne preložil pápež Gregor IV.,*“ vysvetľuje L. Šutor.

Najmladším sviatkom v našich končinách je Halloween.

„*Aj keď sú jeho korene späté s keltským predkresťanským prostredím, kde si prešiel podobnou kultúrnou premenou ako mnohé iné pohanské zvyky, k nám sa už dostáva pomerne neskoro cez mediálne prostredie, predovšetkým ako súčasť populárnej americkej kultúry zbavenej týchto západoeurópskych duchovných koreňov,*“ upozorňuje kulturoológ s tým, že dnes tento sviatok vnímame viac ako súčasť materiálno-karnevalovej kultúry Západu.

▪ MÉDIÁM SPROSTREDKOVAL

PhDr. Marián Gladiš, PhD.
Filozofická fakulta UPJŠ v Košiciach
marian.gladis@upjs.sk